

Lapbook maken met kleuters

Geïnteresseerd in een workshop?

Stuur dan een mail naar:

lianne@dekleuterspecialist.nl

Wat is een lapbook?

Het woord 'lapbook' komt uit Amerika en betekent letterlijk 'schootboek' omdat het mooi op de schoot van het kind past. Je kunt het zien als een creatieve variant op een werkstuk. Het ziet er uit als een grote kaft die je van binnen en buiten vult met miniboekjes, flapboekjes en andere creatieve werkjes. Alle informatie die in en op die kaft wordt geplakt heeft een informatief en bovenal creatief karakter. Juist dat maakt een lapbook leuk en onderscheidend!

Een lapbook bij kleuters?

Ja! En tegelijkertijd... maar misschien niet voor elke kleuter. Met kleuters kun je er prima mee aan de slag, maar je zult dan wel een aantal aanpassingen moeten doen. Als je een kleuter een lapbook laat maken dan is dat een intensieve opdracht waar gerichte begeleiding bij nodig is. Het werken aan een lapbook is wel heel geschikt voor kleine groepen zoals een plusklas.

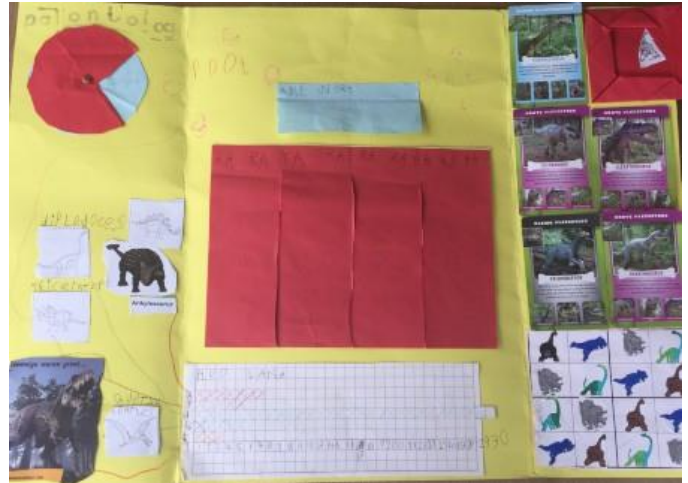
Als je op internet informatie zoekt over 'lapbooks' dan kom je veel formats tegen die kant en klaar ingezet kunnen worden. De kleuter kleurt, knipt en plakt en het eerste mini boekje is snel gemaakt. Je moet je echter afvragen of dat je doelstelling is. Het wordt veel uitdagender als je het kind aanspreekt op eigen creativiteit. En dus adviseer ik om wel voorbeelden en suggesties te laten zien, maar om niet alles kant en klaar aan te bieden.

Voor welke kleuter?

Het maken van een lapbook is een vorm van informatieverwerking waar je op een creatieve manier uiting aan geeft. Lang niet alle kleuters zullen hier aan toe zijn. Er wordt namelijk veel verwerkt in het platte vlak. Jonge kinderen ontwikkelen zich vooral door spel. Dat staat hier op een heel laag pitje. Tegelijkertijd zie ik ook kleuters die het heerlijk vinden om in doeboeken of werkboekjes te werken. En juist die kinderen komen hier goed aan hun trekken. In dit artikel staan twee voorbeelden: één van een kleuter met een ontwikkelingsvoorsprong (Dinosauriers) en één van een gemiddelde groep 1 leerling (Kleine dieren op en onder de grond).

Voorbeeld 1: Dinosauriërs

Hier zie je de binnenkant van het lapbook over Dinosauriërs. Deze kiene kleuter heeft informatie op verschillende manieren verwerkt. Detailfoto's staan verderop in dit artikel.

Voorbeeld 2: Kleine dieren op en onder de grond

Dit lapbook is weer heel anders. Eenvoudiger wat betreft informatieverwerking en meer nadruk op het ontdekken onder de flapjes.

Maar hoe begin ik?

Ik ben groot voorstander van de **KISS formule: Keep It Super Simple!**

Je doet een beroep op veel vaardigheden waar je normaal gesproken niet vaak een beroep op doet bij jonge kinderen. Een eenvoudig ogend lapbook is voor een kleuter dus al een flinke prestatie. Als het kind eenmaal op dreef is, zal hij zichzelf waarschijnlijk ook steeds verder uitdagen tot creatievere, mooiere en leukere opdrachten. Daarin kun je dan gewoon volgen, stimuleren en begeleiden.

- **Stap 1:** Leg uit dat er een lapbook gemaakt gaat worden. Aan de hand van afbeeldingen (eigen gemaakt voorbeeld, of afbeeldingen op internet) leg je uit wat een lapbook inhoudt.
- **Stap 2:** Laat het kind een onderwerp kiezen waar hij veel belangstelling voor heeft. Heeft het kind een fascinatie voor dino's, planeten of treinen dan kan dat een mooi uitgangspunt zijn, omdat er dan sneller sprake zal zijn van intrinsieke motivatie.
- **Stap 3:** Bespreek welke onderwerpen je in je lapbook zichtbaar kunt maken. Een woord- of plaatjesweb kan hier ondersteuning bij bieden. Teken of schrijf steekwoorden over het onderwerp waar het kind al iets vanaf weet. Zie deze onderwerpen als de hoofdstukken in je boek.
- **Stap 4:** Laat verschillende werkvormen zien (vouwen, knippen, muizentrappetje, flapjesboekje). Kies een rubriek en een bijpassende werkvorm. Help stapje voor stapje met het voltooien van dit werkje.

Als de eerste rubriek af is, kan het lapbook stapje voor stapje verder worden afgemaakt. Probeer verschillende technieken en werkvormen uit: vouwen, knippen, plakken, stempelen, tekenen, krijten, puzzeltjes maken etc. Vooral de werkvormen waarbij iets verstopt zit, bijvoorbeeld achter een flapje, of draaicirkel met splitpen blijken in de praktijk een groot succes.

Voorbeelden van werkvormen

Een vouwwerkje en informatieboekjes. Dit is de voorkant van het lapbook.

Flapjes zijn en blijven leuk. Als de wolk open is, regent het. Zon en regen: de regenboog! Dit hoorde niet bij het thema, maar is eigen creativiteit.

Een draaicirkel met splitpen. Wat eet rupsje nooit genoeg? En links: Welke dieren leven op boomblaadjes? Favoriet in het lapbook is het flapje waarbij de mol uit zijn molshoop komt.

Informatieverwerking over de dieren die hij geleerd heeft. Hij kende het woordje mol al, de twee andere woorden zijn nieuw. Deze leerling houdt van grote getallen.

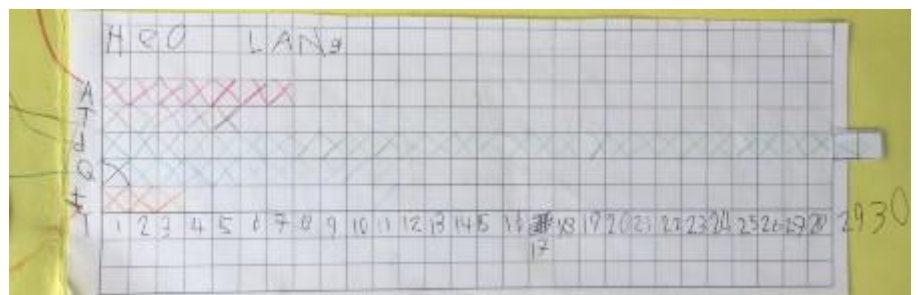
Wat leert de kleuter er zelf van?

Als je kijkt naar de inhoudelijke kant van het lapbook zou je kunnen constateren dat het niet zo leerzaam is. Immers, bij een kleuter ga je vooral uit van de al aanwezige kennis van het kind. Die kennis wordt op een creatieve manier overgebracht zodat anderen er van kunnen leren. Het uitbreiden van kennis en op zoek gaan naar antwoorden op eigen leervragen zal voor velen nog een stap te ver zijn. Zie het lapbook dan ook als een groeiproces. Zodra het kind in een hogere groep zit, kun je meer aan deze vaardigheden gaan werken.

Toch is het lapbook een heel leerzame ervaring. Er wordt een flink beroep gedaan op de fijne motoriek. Denk maar aan het vouwen, knippen, plakken, prikken etc. Ook wordt de talige kant van het kind aangesproken. Zo wordt er veel overlegd, gestempeld en geschreven. En uiteindelijk zal het kind ook vol trots aan anderen toelichten wat het heeft gemaakt.

Een lapbook biedt ook volop mogelijkheden om de rekenkundige interesses te stimuleren. Laat bijvoorbeeld een simpele grafiek maken: Hoe lang werd de dino? Elk ingekleurd vakje staat voor 1 meter. Woog een dino 200 kilo? Dat is ongeveer net zo veel als een mannetjes leeuw. Laat bij bepaalde onderdelen ook zelf cijfers schrijven / stempelen.

Een grafiek. Hoe lang werd een dino? Lees het in de grafiek. De lijnen links trekken door naar de afbeeldingen van de dino's.

Ook wordt er een beroep gedaan op het creatieve vermogen. In het begin zal het kind zich nog erg vasthouden aan de voorbeelden die worden gegeven, maar hoe verder het proces vordert, hoe meer eigen creativiteit je zult ervaren. Wanneer meerdere kinderen tegelijkertijd aan hun lapbook werken zullen zij ook door elkaar op ideeën worden gebracht.

Daarnaast werk je ook aan vele niet visueel zichtbare doelen. Een paar voorbeelden hier van zijn:

- **Doorzettingsvermogen:** Een voorbeeld ziet er makkelijker uit dan het is.
- **Verplaatsen in de ander:** Hoe maak ik dit lapbook aantrekkelijk voor de ander en wat zou mijn vriendje hiervan kunnen leren.
- **Geduld:** De verf moet eerst drogen voordat ik het werkje op kan plakken.

Voorbeelden van vouwen

Tot slot nog enkele voorbeelden van manieren van vouwen.

Conclusie

Het maken van een lapbook met kleuters is een heel goed idee. Je stimuleert er veel verschillende ontwikkelingsgebieden mee. Het is dan ook ontzettend leerzaam. Het allermooiste aan dit hele traject ervaar je vooral na afloop. De trotse glimlach van het kind dat vertelt wat het gemaakt heeft en hoe het dat heeft aangepakt is onbetaalbaar. En natuurlijk ben jij zelf dan ook een beetje trots. Immers, jij was verantwoordelijk voor de begeleiding, het stimuleren en faciliteren. En dat is een heel belangrijke voorwaarde!

Geïnteresseerd in de workshop 'lapbook maken met kleuters' bij jou op school? Stuur een bericht naar: lianne@dekleuterspecialist.nl en vraag naar de mogelijkheden.